

[Victor Gram.]

for, som et godt udgangspunkt for forhandlingerne her om forsvarsordningen som helhed.

At der under alle omstændigheder må blive tale om styrkereduktioner i forhold til de nuværende rammer og indhold, er givet. Vi har ingen mulighed for at leve op til de styrkemål, der er angivet som ønskelige af NATOs myndigheder eller af vore egne militære myndigheder. Jeg er ikke i tvivl om, at disse styrkemål set fra et militært synspunkt kan være ønskelige. For folketinget er det imidlertid nødvendigt at foretage en afvejning af de militære ønskemål i forhold til en række andre faktorer, som ikke uden videre lader sig afvise.

For mit partis vedkommende er det afgørende, at der tilvejebringes en nødvendig og rimelig effektivitet i vort bidrag til det fælles forsvar uden højere udgifter end strengt nødvendigt.

Den højtærede forsvarsminister har givet udtryk for den opfattelse, at en reduktion i forsvarets styrkemål ikke nødvendigvis betyder en formindskelse af effektiviteten. Jeg er enig i dette synspunkt. Det afhænger naturligvis af, i hvilket omfang det bliver muligt på virkelig rationelt grundlag at omforme det danske forsvar. Det er min opfattelse, at dansk forsvar i dag er for overbroderet, at kræfterne er for spredt, at de egentlige forsvarsenheder på flere områder ikke er tilgodeset i ønskeligt omfang. En større koncentration af vore faktiske muligheder om kampenhederne—det er jo trods alt dér, vi kan måle vor forsvarseffektivitet—vil både betyde en forenkling og en forøgelse af forsvarets værdi. Jeg lægger vægt på, at forsvarets indre struktur under den kommende udformning af forsvaret bliver genstand for en meget kritisk vurdering.

Derudover har jeg bemærket, at forsvarsministeren agter at gennemføre en rationalisering af institutioner og administration gennem forvaltningsnævnet. Jeg tror, det er rigtigt at lægge denne opgave over til en myndighed, som utvivlsomt har mulighed for at fremkomme med forslag til forenkling og besparelser.

Jeg skal ikke komme ind på den størrelsesorden, der efter forslaget er tiltænkt de 3 værn; blot må jeg måske gøre en enkelt

bemærkning om hæren. Jeg finder det både rigtigt og nødvendigt, at tredelingen af hæren forudsættes ført effektivt ud i livet. Vi har hidtil erkendt nødvendigheden af en felthær og et hjemmевærn, men vi har i realiteten kun haft mellemorganet, lokalforsvaret, på papiret. Jeg forstår, at hjemmевærnet har følt sig lidt utryk ved dette forhold, der ligesom har givet det manglende rygdækning i områder, hvor hjælp fra styrker af felthæren ikke umiddelbart kunne påregnes. Uanset at felthæren efter det foreliggende reduceres, betyder opbygningen af et reelt lokalforsvar en bedre forsvarsmæssig dækning navnlig af områder, der hidtil i alt væsentligt måtte forlade sig alene på hjemmевærnet.

Jeg skal herefter vende mig til spørgsmålet om tjenestetiden. Jeg er ikke uenig i det synspunkt, at en 16-18 måneders tjenestetid af hensyn til de mere teknisk betonedede tjenester og til beredskabet kan være ønskelig. Det kan imidlertid ikke nægtes, at den lange tjenestetid både er et føleligt indgreb for den værnepligtige ungdom og en psykologisk belastning for forsvarsviljen i befolkningen. Det afgørende spørgsmål er imidlertid, om man på anden måde end gennem værnepligt alene, f. eks. gennem en forøgelse af det frivillige mandskab, kan sikre det fornødne beredskab.

Årene efter den anden verdenskrig har jo forstærket udviklingen i retning af at erstatte værnepligtige med kontraktansat personel. Enkelte NATO-lande har således udelukkende frivilligt personel, f. eks. Canada; andre lande forbereder den endelige afvikling af værnepligten, f. eks. England. Danmark hører vel til de lande, der har den laveste procent af faste folk, og det er under alle omstændigheder, set ud fra den stigende mekanisering af forsvaret, særdeles ønskeligt at forøge antallet af frivillige på flere års tjeneste.

Af flere grunde finder jeg det således hensigtsmæssigt at søge antallet af frivillige i forsvaret forøget, og at tjenestetiden på de 16 måneder i takt med tilgangen af frivillige gradvis nedsættes.

Jeg finder det også hensigtsmæssigt, at tjenestetiden afpasses efter de enkelte værns særlige forhold. Det kan naturligvis være fristende at søge opretholdt ensartetheden for alle 3 værn; det er en let løsning, men